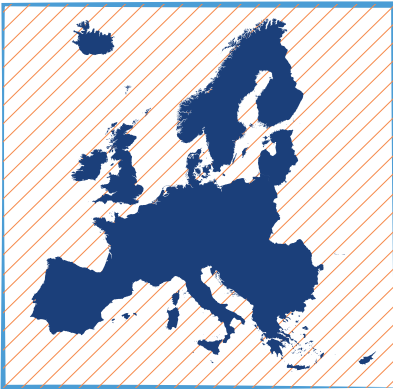

EUROPEAN STRUCTURAL AND INVESTMENT FUNDS: Making the difference, everyday

2019 STATE OF PLAY ON IMPLEMENTATION

EUROOPA TERRITORIAALNE KOOSTÖÖ INTERREGI PROGRAMMID JA MAKROPIIRKONDLIKUD STRATEEGIAD

1. EUROOPA TERRITORIAALNE KOOSTÖÖ – INTERREGI PROGRAMMIDE KULGEMINE NII RAHASTAMISE KUI KA ASJAKOHASTE PROJEKTIDE OSAS

Euroopa territoriaalne koostöö (Interreg) on ELi ühtekuuluvuspoliitika nurgakivi. Eesmärk on jõuda selleni, et riigid ja eri riikide piirkonnad teeksid koostööd ühiste probleemide lahendamiseks.

Ühiseid meetmeid, mida tuntakse Interregi programmide nime all, rakendatakse erinevatel tasanditel:

- ▶ **53 piiriülese programmi** eesmärk on parandada kodanike elu ELi sisepiiridel;
- ▶ **15 riikidevahelist koostööprogrammi** hõlmavad strateegilist tegevust riikide territooriumidel, mis on omavahel sarnased ja kus seistakse silmitsi ühesuguste probleemidega, mida on võimalik lahendada ainult ühiselt;
- ▶ **4 piirkondadevahelise koostöö programmi** käsitlevad valdkondadevahelisi küsimusi, nagu suutlikkuse suurendamine, andmete kogumine või linnapiirkondade vaheline koostöö kogu Euroopa maailmajaos;

kolmandad riigid võivad ka järgmistest programmidest:

- ▶ **10 koostööprogrammi kandidaatriikidega, täpsemalt Interregi ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) piiriülised programmid** (neist enamik Balkani riikide ja liikmesriikide piirialadel);
- ▶ **15 koostööprogrammi ida- ja lõunanaabritega, täpsemalt Interregi Euroopa naabuspoliitika rahastamisvahendi (ENI) piiriülised programmid.**

Üldiselt saatis Interregi programme 2019. aastal märkimisväärne edu. Programmide eelarved on suures osas juba eraldatud valitud projektidele, moodustades 88% kogu Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) toetusest Interregile aastatel 2014–2020.

Enamik neist programmidest aitab kaasa Euroopa Komisjoni prioriteetide elluviimisele. Suur osa investeeringutest läheb **keskkonna** valdkonda (bioloogilise mitmekesisuse kaitse, ülejutuste ja tulekahjude ennetamise meetmed) ning **teadusuuringutesse ja innovatsiooni** (kaasatud on üle **4500 ettevõtte** ja ligi **2300 teadusasutust**).

2. EUROOPAS ON OLULISEL KOHAL KOOSTÖÖ: LISAKS RAHASTAMISELE TOETAME SOLIDAARSUST JA DIALOOGI ÜHISTE PROBLEEMIDE LAHENDAMISEKS

- Neli makropiirkondlikku strateegiat, täpsemalt Euroopa Läänemere piirkonna strateegia (EUSBSR), Doonau piirkonna strateegia (EUSDR), Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia (EUSAIR) ja Alpi piirkonna strateegia (EUSALP) on poliitilise koostöö platvormid, mis on aidanud saavutada praeguseks olulisi edusamme;
- Need annavad võimaluse mitut valdkonda ja mitut riiki hõlmavaks ning mitmetasandiliseks valitsemiseks, **aidates muuta mõtteviisi** (nt EUSALP: Rohelise taristu konverents; metsandusalane tippkohtumine Protection.Forest.Climate; liikuvuse teemaline konverents Alpides);
- **Need hoogustavad Euroopa kui maailmajao arengut** koostöömeetmete kaudu, mis käsitlevad kolme ühist temaatilist prioriteeti, nagu keskkond ja kliimamuutused, teadusuuringud/innovatsioon ning majandusareng ja ühenduvus;

- Neil on võimalik **mobiliseerida mitmeid rahastamisvõimalusi**, nagu Interregi programmid, kõik ühtekuuluvuspoliitika fondid, Euroopa Investeeringuspanga vahendid ja ka erainvesteeringud.

3. LISAKS RAHASTAMISELE TOETAME POLIITIKAMEETMEID, ET LEEVENDADA PIIRIÜLESTE PIIRKONDADE ÕIGUSLIKKE JA HALDUSTÕKKEID

Kooskõla puudumise tõttu Euroopa tasandil on tihti keeruline saavutada täiesti avatud piire. Sellega võivad kaasneda tõelised raskused piiri ääres elavatele kodanikele, kes moodustavad ühe kolmandiku ELi elanikkonnast. Kui õnnestuks kõrvaldada kasvõi 20% õiguslikest, halduslastest ja institutsioonilistest kitsaskohtadest, võib see kaasa tuua piirialade SKP 2%-lise kasvu.

Euroopa Komisjon (regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat) haldab platvormi „ELi piirialade edendamine“, mis kuulub komisjoni teatises „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ soovitatud kümne meetme hulka. Selle eesmärk on tuua välja viisid, kuidas vähendada keerulist, aeganõudvat ja kulukat piiriülest asjaajamist ning edendada teenuste ühendamist ELi sisepiiridel. Platvorm on mõeldud piiridega seotud sidusrühmadele, sealhulgas Interregi programmide korraldusametitele ja ühisekretariaatidele, kuid ei piirdu ainult nendega. See on koht, kus arutada piiriküsimusi ning vahetada häid tavasid ja piiritõkete osas leitud lahendusi. Platvormil saab avaldada arutelusid ja artikleid teatises esile tõstetud teemadel.

Regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat on korraldanud väga edukaid seminare teemadel, mis mõjutavad kodanike igapäevaelu. Nende hulgas on osalejaterohked temaatilised konverentsid, kuhu on kaasatud asjakohased sidusrühmad ja otsustajad, näiteks tervise teemal (detsember 2018) ja hiljutine (november 2019) konverents piiriüleises transpordis puuduvate ühenduste kohta.

Ühtlasi soovib regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat hõlbustada ka takistuste kõrvaldamise reaalselt toetamist piirilahenduste (b-solutions) projekti raames. Selle projekti eesmärk on kõrvaldada õiguslikud ja haldustõkked ning raskused ELi sisepiiridel. Projekti haldab regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi juhtimisel Euroopa Piirialade Ühendus (AEBR). Murekohtadeks on näiteks dualõppe leviku suurendamine mõningatel piirialadel, ühtse kiirabi ja tuletõrje loomine, kvalifikatsiooni tunnustamine suure nõudlusega kutsealadel ja kvalifitseeritud töötajate liikumist takistavate haldusküsimuste lahendamine. Need on vaid mõned küsimused, mis meie tähelepanu köidavad. Praeguseks on eri kategooriates toetust saanud 43 katseprojekti; 2020. aasta esimeses kvartalis peaks toimuma piirilahendustega seotud kogemuste jagamise konverents.

Interregi ja makropiirkondlikes strateegiates pööratakse tähelepanu noorte ja kodanikuühiskonna kaasamisele, lähtudes komisjoni uutest poliitilistest prioriteetidest.

- ▶ Neli makropiirkondlikku strateegiat hõlmavad noori kodanikke, kes osalevad poliitilises arutelus. Läänemere piirkonna noored osalevad piirkondliku identiteedi teemalises Läänemere noortelaagris, samas kui Alpi noored võtavad osa võistlusest „Pitch Your project“, mille parimaid projekte tunnustab Euroopa Komisjon. Aadria ja Joonia mere piirkonnas osales 600 inimest, sealhulgas noored, rannikul asuvate teede tuleviku kavandamise projektis DRAW THE COAST. Tänavu 6. korda toimunud Doonau piirkonna osaluspäevadel avanes noortel taas võimalus osaleda piirkonna hariduse ja tööhõive teemalises arutelus.

- ▶ Tänu regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadile on Euroopa Piirialade Ühendus alates 2017. aasta märtsist juhtinud projekti Interreg Volunteer Youth (IVY), mille eesmärk on kaasata noori rahalist toetust saavate vabatahtlikena Interregi tegevustesse nii programmi (korraldusametuste) kui ka projekti (projektide kasusaajate) tasandil. Alates IVY algusest on osalenud ligi 400 vabatahtlikku. 2019. aastal alustas umbes 180 inimest kogemuste omandamist erinevates Interregi piirkondades.

- ▶ Alates 2019. aastast korraldavad IVY vabatahtlikud ka kodanike kaasamise tegevusi (CEA), mille käigus kutsuvad vabatahtlikud kodanikuühiskonda ja kodanikke arutama, mida EL ja eriti Interreg juba nende piirkonna heaks teeb ja mida oleks vaja edaspidi teha. See aitab suurendada kodanike üldist kaasatust kogu Euroopas, andes noortele, kes neid üritusi korraldavad, võimaluse töötada välja tõeline alt üles lähenemisviis.

PROJEKTIDE NÄITED

(1) Keskkond - Interreg MED:

projektiga „MOBility for nearLy-zero CO2 in medITerranean tourism destinAtionS – MOBILITAS“ (peaaegu olematu süsinikdioksiidi heitega liikuvus Vahemere turismipiirkondades) aidatakse vähendada mereäärsete kuurortide turismivoogude negatiivset mõju keskkonnale ja liiklusele. MISMOODI KAVATSEME VÄHENDADA LIIKLUSE MÕJU KESKKONNALE? Töötades välja liikuvuse võimalikke arenguteid, dokumente säästva liikuvuse kohta turismis, kasutades IT-vahendeid, tutvustades elektrilisi ja jagamispõhiseid liikuvuslahendusi ning andes välja turismi säästva liikuvuse käsiraamatut.

- ▶ Projekti kogueelarve on 2,5 miljonit eurot, ERFi kaasrahastus 2,1 miljonit eurot; 10 partnerit.
<https://mobilitas.interreg-med.eu/>

(2) Keskkond: Interreg VA – üleujutusrisi vähendamine Sloveenia ja Horvaatia piiril – FRISCO (üleujutusrisi vähendamine piiriülevalt kooskõlastatud viisil)

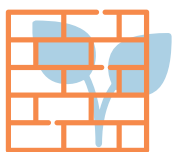
See on oluline projekt üleujutusrisi leevendamiseks Sloveenia-Horvaatia piiri ääres, mis ristub mitmete jõgedega (sealhulgas Mura ja Drava) ja tekivad suured üleujutused. Kuna kliimamuutuse tõttu on oodata veelgi suuremaid äärmusi, tuleb piirialadel tugevdada üleujutusevastaseid kaitsemeetmeid.

Neljaosaline projekt koosneb paljudest meetmetest, sealhulgas tammide ajakohastamine, vesikondade majandamine ja kliimamuutusega kohanemise meetmed (nt suurvee puhuks kaldatammide rajamine, mis kaitseksid allavoolu jäävaid asulaid üleujutuste eest).

Projekt osaleb Sloveenia-Horvaatia INTERREG V-A programmis erieesmärgiga „Drava ja Kolpa/Kupa jõe piiriüleste vesikondade üleujutusohu vähendamine struktuurse üleujutusrisi maandamise meetme rakendamise kaudu“. Piiriülene koostöö on äärmiselt oluline, kuna kõik piirijõe üleujutusohu vähendamise meetmed tuleb partnerite vahel kooskõlastada, et vältida ühepoolseid lahendusi, mis võivad ohustada teist poolt.

► Selle projekti investeeringute kogusumma on 11,5 miljonit eurot, millest ERFi toetus on 9,7 miljonit eurot.
<http://www.si-hr.eu/en2/projects/approved-projects-2>

(3) Innovatsioon: Interreg V-A – Prantsusmaa, Ühendkuningriigi kanal, Manche'i programm – CobBauge

2019. aastal EuroStarsi auhinna võitnud CobBauge'i projekti raames töötati välja uus ja uuenduslik ehitusmaterjal, mis põhineb iidsetel mullast ja kiududest majade ehitamise meetodil. Selle ajakohastamisel lähtuti tänapäevasest ehitustehnoloogiast ja jõuti pärandkultuuriga põimunud karge moodsa arhitektuurini. Uuest materjalist valmistatud komposiitseinad vastavad kehtivatele soojustusnõuetele ja võimaldavad rajada energiatõhusaid tippasemel kodusid, mis on mugavad, tervislikumad ja soodsamate püsikuludega.

► ERFi toetus on 2,8 miljonit eurot.
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/region-stars-awards/2019/finalist?r=cobbauge

(4) Innovatsioon - Interreg – Läänemere piirkond – BaltSe@nioR

Projekti raames luuakse kodukujundusega tegelevatele ettevõtetele intelligentse mööbli prototüüpe ja kujundatakse uusi disainitrende. See projekt muudab ettevõtted uuenduslikumaks ja konkurentsivõimelisemaks, võimaldades neil paremini töötada rahvusvahelises keskkonnas ja suurendades nende innovatsioonivõimet, et luua eakate vajadustele kohandatud nutikaid tooteid. Tegu on ainulaadse võimalusega pakkuda eakatele suuremat mugavust ja turvalisust ning ühtlasi parandada innovatsioonivõimet.

► Projekti kogueelarve on 2,39 miljonit eurot, ERFi kaasrahastus 1,72 miljonit eurot; 10 partnerit.
<https://projects.interreg-baltic.eu/projects/baltsenior-30.html>

5) Innovatsioon - Interreg – Põhja-Iirimaa, Iirimaa, Šotimaa – BREATH

BREATH (Border and Regions Airways Training Hub) on ainulaadne maailmatasemel piiriülene teadlaste klaster, mis aitab tegeleda kroonilise obstruktiivse kopsuhaiguse (KOK) põhjuste, ravi ja ennetamisega. KOK on ravimatu ja aegamööda progresseeruv haigus, mis põhjustab hingamisraskusi ja pöördumatuid kopsukahjustusi. KOK on Iirimaa, Põhja-Iirimaa ja mõnel pool Šotimaal suhteliselt laialt levinud. Kuna seda põetakse sageli endalegi teadmata ja diagnoosimata, nimetatakse seda mõnikord ka nähtamatuks haiguseks. Samas on sellest peagi saamas sageduselt kolmas surmapõhjus kogu maailmas. BREATHi põhiline missioon on ligi 20 parima noorteadlase koolitamine, et aidata kõnealusel piirkonnas suurendada teadlikkust KOKist ja selle vastu võidelda ning teha koostööd piirkonna farmaatsiaettevõtetega (millest mõned on välja kasvanud ülikoolist).

► Projekti kogueelarve on 8,5 miljonit eurot ja ERFi kaasrahastus 8,5 miljonit eurot.
https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/united-kingdom/enhancing-r-d-to-reduce-lung-disease-in-ireland-scotland-cross-border-region

(6) Innovatsioon – Interreg V-A – Prantsusmaa, Saksamaa, Belgia, Luksemburg (Grande Région)

Saksamaa, Belgia, Prantsusmaa ja Luksemburgi valitsused tellisid ettevõttelt IZES gGmbH esmase tehnoloogiaprogrammi statsionaarsete kütuselementide kasutuselevõtmiseks. Ülimalt tõhusate kütuselementidega küttesüsteemide kasutamine soojuse ja elektri koostootmiseks aitab tublisti kaasa nende riikide energia- ja kliimakaitse eesmärkide saavutamisele ning avaldab positiivset mõju sealsele majandusele.

Grande Régioni kõik neli energiaelemendi on virtuaalsed elektrijaamad, mis tasakaalustavad elektrienergia tootmist ja tarbimist, kasutades elemendi salvestusvõimalusi või vahetades üleliigset energiat arukate võrkude kaudu jaotusvõrgu tasandil teiste ühendatud elementidega (ka piiriülese ülekandena). Iga energiaelemendi üldist tasakaalustamist juhib elektrituru alusel digitaalne veebipõhine juhtimisseade. Eesmärk on lõimida energiasüsteemidesse suurel hulgal taastuvenergiat. See projekt võitis 2019. aastal ka RegioStarsi auhinna.

► **ERFi toetus on 0,9 miljonit eurot.**

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/2019/finalist?r=energy-cells-gr